

Lokaal Plan van Aanpak Groningen

2019

Versterkingsopgave op basis van Mijnraadadvies

Versie 2

xx februari 2019

Inhoud

Uitvoeringsplan Ten Boer	1
O.b.v. plan van aanpak Mijnraadadvies.....	1
Inleiding.....	3
Uitvoeringsplan Ten Boer.....	4
Kaders plan van aanpak.....	4
De aantallen.....	5
Onderzoek en beoordeling.....	7
De planning.....	7
Communicatie.....	9
Rondom uitvoeringsplan en plan van aanpak.....	9
Vooraf en tijdens uitvoering.....	9
Algemeen.....	9
Rolverdeling.....	10
Eigenaren en bewoners.....	10
Nationaal Coördinator Groningen.....	10
Centrum Veilig Wonen.....	10
Gemeente.....	10

Inleiding

Het Lokaal Plan van Aanpak Groningen is een nadere uitwerking van de versterkingsopgave binnen de gemeente Groningen. De uitwerking is gebaseerd op de kaders zoals vastgelegd in het Plan van aanpak Mijnraadadvies van de Nationaal Coördinator Groningen (datum/kenmerk).

Door de toenmalige gemeente Ten Boer is in 2018 al een uitvoeringsplan voor Ten Boer vastgesteld (datum vaststelling). Voor de toenmalige gemeente Groningen zijn de hoofdlijnen voor de uitvoering in de lokale stuurgroep besproken. Daar heeft toen nog geen formele vaststelling plaatsgevonden. Met dit LPA wordt een overzicht van beide plannen gerealiseerd voor de nieuwe gemeente Groningen. De afgesproken en vastgestelde lijnen zijn hierin verwerkt en waar mogelijk nader geconcretiseerd.

Het Lokaal Plan van Aanpak Groningen is in samenwerking met de NCG tot stand gekomen en geeft onze ambitie weer wat wij nodig vinden. Door externe partijen zullen alle LPA naast elkaar worden gelegd om jaarlijks te kijken of voldoende capaciteit beschikbaar is.

Omdat dit nu nog niet scherp is onderscheiden we drie fasen. In fase 1 zitten de gebouwen die we het komende halfjaar starten dan wel gebouwen in diverse projecten die al gestart waren. In fase 2 zitten de gebouwen waar we in de tweede helft van 2019 mee willen starten. Hier hebben we al een aantal concrete projecten gedefinieerd en zullen we nog een aantal projecten nader definiëren. In fase drie zitten de gebouwen die qua risico-inschatting een lage prioritering hebben gekregen. Het startpunt van deze gebouwen zal ergens in 2020 liggen.

In het LPA lichten we nader toe op basis van welke criteria gebouwen wanneer worden opgepakt, welke projecten we in de dhoe wordt gecommuniceerd met de bewonersin welke fase zitten.

Achtergrond en kaders

Achtergrond versterking en Mijnraadadvies

Met de beving in Huizinge in 2012 werd duidelijk dat de kans op zwaardere aardbevingen groter was dan voorheen werd gedacht. Om te kunnen bepalen of de gebouwen en woningen in het gebied voldoende aardbevingsbestendig waren, werd in 2014/15 een beoordelingskader ontwikkeld (NPR 9998). Het beoordelingskader heeft als uitgangspunt dat in Groningen net zo veilig moeten kunnen leven als in de rest van Nederland.

Vanaf 2016 startte de NCG met een gestructureerde aanpak voor de versterkingsopgave. Gebouwen werden gebiedsgericht en risico-gestuurd onderzocht waarbij van “binnen naar buiten en van rij naar vrij” werd gewerkt. De eerste gebouwen werden met het eerste beoordelingskader uit 2015 doorgerekend. Toen vanaf eind 2017 de versterkingsadviezen druppelsgewijs opgeleverd werden bleek dat alle onderzochte woningen zwaar versterkt zouden moeten worden. Er werd door de NCG op dat moment ingeschat dat de versterkingsopgave tussen de 10.000 en 20.000 woningen zou omvatten. Hierbij werd wel de kanttekening geplaatst dat dit was gebaseerd op inmiddels verouderde beoordelingskader (NPR 2015). In juli 2017 en in december 2018 zijn updates van de NPR 9998 beschikbaar gekomen.

Het kabinet heeft begin 2018 besloten dat zo snel mogelijk de gaswinning omlaag moet om het risico op zware aardbevingen te verkleinen. In 2030 moet de gaswinning uit het Groningenveld gestopt zijn. De minister heeft aan diverse experts advies gevraagd hoe, in het licht van de afbouw van de gaswinning, kan worden omgegaan met de versterkingsopgave. Begin juli 2018 heeft de Mijnraad een integraal advies hierover uitgebracht:

- daar waar vergaande verwachtingen bij bewoners zijn gewekt kan worden doorgegaan met de versterkingsaanpak zoals afgesproken.
- Voor de overige gebouwen wordt de prioritering aangehouden op basis van de beschikbare risicomodellen. Beoordeling dient te gebeuren op het meest actuele beoordelingskader.
- Ontwikkel een versnellingsaanpak gebaseerd op standaardversterkingsmaatregelen.

In overleg met de betrokken partijen zijn vervolgens afspraken gemaakt voor de verdere uitwerking. Met name de resultaten uit de risicomodellen leverde veel discussie op. Met een aantal aanvullingen (ook wel het noodverband genoemd) op de oorspronkelijke lijst. Door NCG vastgelegd in Plan van Aanpak Mijnraadadvies (datum kenmerk).

Een andere belangrijke wijziging in de versterkingsaanpak is dat de minister heeft aangegeven dat deze van privaat (exploitant NAM) naar publiek wordt overgeheveld. Voor de eerste periode heeft de minister nu nog afspraken gemaakt met de NAM over de financiering van de versterkingsaanpak.

Uitgangspunten

In dit hoofdstuk komt aan bod welke uitgangspunten gehanteerd worden in de komende periode, waarbij wordt ingezet wordt op het versnellen van inspectie, engineering en uitvoering.

Onderstaande uitgangspunten zijn overeengekomen door het Rijk, Provincie en Gemeenten en gelden als uitvoeringskader voor de versterkingsaanpak door de uitvoeringsorganisatie NCG. De uitgangspunten zijn niet uitputtend maar gelden als pijlers waarbinnen de versterking nu en in de toekomst verder wordt vormgegeven.

- Gemeenten en Provincie zijn aan zet bij ruimtelijke keuzes, binnen de kaders van veiligheid. Het Rijk is hierin in principe volgend en faciliterend.
- Veiligheid, navolgbaarheid en uitlegbaarheid staan bij de versterkingsopgave bovenaan. Volgens de inzichten en bestaande afspraken moeten de huizen op de norm (10-5) worden gebracht en daarmee gaat de operatie door tot alle gebouwen aan deze norm voldoen. De Meijdamnorm 10-5 blijft hierin te allen tijde leidend.
- Het Rijk is wettelijk verantwoordelijk voor de te behalen veiligheid door de versterkingsaanpak. Alle kosten die worden gemaakt vanuit veiligheidsperspectief of op basis van bestuurlijke afspraken, worden vergoed door het Rijk.
- Het HRA model wordt gebruikt om jaarlijks de gebouwen qua opname te prioriteren. Het model is nog niet in staat om te bepalen hoe die gebouwen versterkt moeten worden en wat het individuele veiligheidsniveau van het pand/ woning is. Hiervoor wordt blijvend gebruik gemaakt van de bestaande systematiek met als basis de NPR, totdat een gevalideerd handboek voorhanden is met toepasbare en maatschappelijk aanvaardbare standaardmaatregelen dat op basis van modeluitkomsten kan worden toegepast. Het HRA-model stelt niet van tevoren een grens aan het aantal te versterken gebouwen.
- Om snelheid te maken is het van belang dat de woningen met het verwacht hoogste risicoprofiel en de batches 1.467+ en 1.588 (=onderzochte woningen waar met bewoners al vergaande verwachtingen zijn gewekt) op korte termijn in uitvoering gaan.
- Voorafgaand aan de versterking van iedere individuele woning wordt een technische opname gedaan van de woning. Deze opname dient om de (bestaande) systematiek van de NPR aan de HRA in de praktijk te toetsen en zekerheid te verkrijgen over de woning. Een deskundige bepaalt op basis van een gevalideerde aanpak vervolgens aan de hand van bv. de woningtypologie, de specifieke omstandigheden en de catalogus, de voor die woning geschikte versterkingsmaatregelen.
- Tot het moment van definitieve beoordeling qua toe te passen versterkings-maatregelen wordt de meest recente kennis en ontwikkeling toegepast. Als eenmaal een beoordeling met de toe te passen versterkingsmaatregelen gedeeld is met de eigenaar, wordt deze op voorgestelde manier uitgevoerd.
- Bestaande batches en het programma Eigen Initiatief kunnen worden uitgevoerd op basis van de voorliggende versterkingsadviezen, met uitzondering van batch 1581. De eigenaren uit deze batch kunnen kiezen voor een herbeoordeling of voor afzien van versterking.
- Tot het moment dat per onderwerp nieuwe afspraken zijn gemaakt, zullen eerdere afspraken uit het Meerjarenprogramma 'Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen' (MJP) van kracht blijven.

Toelichting prioriteringssystematiek

Zoals aangegeven zal een deel van de onderzochte woningen volgens de reeds gemaakte afspraken worden versterkt (woningen uit batch 1467 en batch 1588). Voor de overige gebouwen geldt dat zij zullen worden geprioriteerd met behulp van het risicomodel van de NAM (HRA). Dit betekent dat vanaf nu niet meer gebiedsgericht maar objectgericht gebouwen worden onderzocht.

Het risicomodel maakt onderdeel uit van de Hazard and Risk Assessment (HRA) die de NAM jaarlijks uitvoert. Het risicomodel is een volledig probabilistisch model. Dit betekent dat de uitkomst van het

risicomodel de waarschijnlijkheid aangeeft of een woning wel of niet voldoet aan de veiligheidsnorm. Uit de analyse van de resultaten uit het model bleek dat er nog een aantal beperkingen aan het model kleefden. In het plan van aanpak Mijnraadadvies van de NCG is aangegeven op basis van welke criteria panden zijn toegevoegd aan de oorspronkelijke lijst. Uiteindelijk zijn alle gebouwen in de regio is een risicoprofiel toegekend. Hierbij zijn de volgende vier categorieën onderscheiden:

- **Verhoogd risicoprofiel:** dit zijn gebouwen waarvan het waarschijnlijk is dat zij niet voldoen aan de veiligheidsnorm. In de statistiek wordt dit ook wel aangeduid met de term Pmean of verwachtingswaarde. In de nieuwe versterkingsaanpak is afgesproken dat deze woningen met voorrang moeten worden onderzocht. Het onderzoek bestaat uit een opname of inspectie gevolgd door een beoordeling (berekeningen) op basis van de meest recente inzichten. In dit rapport worden deze gebouwen aangegeven met een **rode** kleur.
- **Licht verhoogd risicoprofiel:** dit zijn gebouwen waarvan het mogelijk is dat zij niet voldoen aan de veiligheidsnorm. In de statistiek wordt dit ook wel aangeduid met de term P90 of onzekerheidsmarge. Binnen deze groep wordt onderscheid gemaakt in:
 - De groep woningen die ondanks de verlaging van de gaswinning nog een langere tijd een licht verhoogd risicoprofiel behoud (P90 lang). In dit rapport worden deze gebouwen aangegeven met een **oranje** kleur;
 - De groep woningen die dankzij de verlaging van de gaswinning binnen enkele jaren geen licht verhoogd risicoprofiel meer heeft (P90). In dit rapport worden deze gebouwen aangeduid met een **gele** kleur.

In de nieuwe versterkingsaanpak is afgesproken dat de woningen met een licht risicoprofiel pas na de woningen met een verhoogd risicoprofiel worden opgepakt. Hierna worden dan vervolgens eerst de groep die langdurig een licht verhoogd risicoprofiel hebben opgestart en daarna pas de overige woningen met een licht verhoogd risicoprofiel.

- **Geen verhoogd risicoprofiel:** dit zijn gebouwen waarvan het waarschijnlijk is dat zij voldoen aan de veiligheidsnorm. In de nieuwe versterkingsaanpak worden deze gebouwen niet (verder) onderzocht. Ook al is er al een inspectie uitgevoerd. Uitzondering hierop vormen de gebouwen van bewoners waar al vergaande afspraken mee zijn gemaakt (zgn batch 1467 en 1588); de versterking van deze gebouwen gaat volgens de afspraken door. Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor bewoners uit de zgn batch 1581 om een herbeoordeling aan te vragen. Hieraan wordt in de aanpak een lage prioriteit toegekend.

De risicobeoordeling en prioritering zullen jaarlijks opnieuw worden uitgevoerd, zodat steeds met de nieuwste inzichten wordt gewerkt. Dit kan betekenen dat panden worden toegevoegd aan de versterkingsaanpak. Regio en Rijk hebben afgesproken dat in principe alle panden die nu een prioriteit hebben toegekend onderzocht zullen worden en indien nodig versterkt.

De aantallen

Panden uit de hoogste prioriteit in de gemeente Ten Boer zijn nagenoeg allemaal opgenomen en moeten beoordeeld worden. Een deel van de panden uit de hoogste prioriteit zijn onderdeel van de lopende aanpak. Van de panden uit de lage en zeer lage prioriteit zijn er in het gebied Ten Boer nog amper woningen opgenomen. Ten opzichte van de opgave in de stad Groningen zullen logischerwijs de panden in de voormalige gemeente Ten Boer als eerste op de planning voor de opnames worden gezet en **volgen daarna clustergewijs de panden in de stad Groningen.**

Hieronder wordt het aantal adressen per dorp aangegeven die uit de prioritering zijn gekomen, gerangschikt op hoge, lage en zeer lage prioriteit:

Woonplaats	Hoge prioriteit	Lage prioriteit	Zeer lage prioriteit	Totaal
Garmerwolde		9	17	26
Lellens	1	6		7
Sint Annen			1	1
Ten Boer	83	277	84	444
Ten Post	48	33	60	141
Thesinge		19	18	37
Winneweer		20	2	22
Woltersum	6	20	61	87
Lageland		5	4	9
Groningen		1.674	964	2638
Totaal	138	2063	1211	3412

Naast deze prioritering is toegezegd dat de gemaakte afspraken worden nagekomen. Dat betekent dat bestaande batches en het programma Eigen Initiatief kunnen worden uitgevoerd op basis van de voorliggende versterkingsadviezen, met uitzondering van de panden waar nog geen toezeggingen zijn gedaan of afspraken zijn gemaakt met eigenaren (batch 1581).

Lopende of startende uitvoering(1467-batch)

Alle panden van eigenaren waar wel toezeggingen zijn gedaan én afspraken met eigenaren zijn gemaakt (batch 1467) moeten zo spoedig mogelijk in uitvoering worden genomen of doorgaan met de huidige uitvoering, zoals is toegezegd.

Voor de gemeente Ten Boer betreft dat de volgende panden:

Woonplaats	Aantal woningen/panden
Ten Boer	- 30 woningen Fazanthof - 1 Brandweerkazerne
Ten Post	- 53 huurwoningen (W&B) - 79 particuliere woningen - 1 ijsbaanhuisje, De Iglo - 1 pand Rijksweg - 1 dorps huis 't Holt - 1 kerk
Lellens	- 1 dorps huis 't Proathoeske

Garmerwolde	- 1 dorps huis de Leeuw - + 2 panden
Woltersum	- 1 dorps huis de Bongerd - 1 kerk
Winneweer	- 3 woningen Rijksweg - 1 woning Stadsweg
Totaal aantal panden	175 panden

Daarnaast zijn er twee programma's, waarvoor aparte afspraken zijn gemaakt over de uitvoering:

1. Scholenprogramma
2. Zorgprogramma

Geen prioriteit, wel uitvoering (1588-batch)

Voor de projecten waar beoordeling heeft plaatsgevonden, toezeggingen zijn gedaan, maar nog geen afspraken zijn gemaakt (batch 1588) geldt dat de eigenaren de keuze krijgen uit drie opties:

1. Uitvoering volgens het al opgeleverde versterkingsadvies volgens de NPR2015
2. Herbeoordeling volgens de NPR2018
3. Afzien van versterking

Woonplaats	Aantal woningen/panden
Ten Boer	- 24 woningen Hamplaats - 81 woningen Blinkerdlaan/ Ommelanderstraat Waarvan 16 huurwoningen (W&B)
Totaal aantal panden*	105 panden

Geen prioriteit, geen uitvoering (1581-batch)

De eigenaren van panden waar wel beoordeling heeft plaatsgevonden maar geen toezeggingen zijn gedaan, geen afspraken zijn gemaakt (batch 1581) én die geen prioriteit hebben, krijgen keuze uit twee opties:

1. Herbeoordeling volgens de NPR2018
2. Afzien van versterking

Woonplaats	Aantal woningen/panden
Ten Boer	119
Lellens	26
Ten Post	32
Winneweer	51
Totaal aantal panden	228

Onderzoek en beoordeling

In de gemeente Ten Boer gaat het, naast de al lopende/ doorgaande projecten, dus om panden met zowel hoge als lage prioriteit van aanpak. Daarbij gaat het om wisselende bouw; veel verschillende woningtypen in de dorpen.

Als een woning voorkomt op de lijst met gebouwen die mogelijk risico lopen bij een aardbeving, is eerst een opname van de woning nodig. Als uit die opname blijkt dat de woning niet voldoet aan de norm, zal die worden versterkt. De meest risicovolle gebouwen worden als eerste aangepakt.

Er wordt een uitgebreide studie uitgevoerd op de verschillende woningtypen. Voorafgaand aan het onderzoek aan de woning zelf, wordt aan bewoners gevraagd of zij akkoord gaan. De woningopname is namelijk van belang om een goede beoordeling van het pand te kunnen maken. Met name de verbindingen tussen vloer en wand en wand en dak moeten goed worden onderzocht. Dat brengt enige overlast met zich mee voor de bewoner. Uiteraard wordt na dit onderzoek het huis weer hersteld.

Deze onderzoeken kosten nog relatief veel tijd. Het zal ongeveer 6 maanden duren voordat de resultaten bekend zijn. De panden van dezelfde typologie als degene die al onderzocht zijn, krijgen een snelle controle op specifieke kenmerken. Zijn deze hetzelfde als bij de onderzochte panden dan kunnen zij allen het stempel voldoende aardbevingsbestendig krijgen. In het geval dat de onderzochte panden niet voldoende aardbevingsbestendig zijn en maatregelen dienen te worden getroffen, dan is de vervolgstap voor de overige panden van dezelfde typologie ook snel te zetten. Ook hier zal alsnog een controle op specifieke kenmerken nodig zijn, maar kan vervolgens relatief snel beoordeeld worden.

In alle gevallen bepaald de eigenaar of zijn woning wel of niet onderzocht wordt en of maatregelen (indien nodig) worden toegepast.

De planning

We gaan door met de al lopende projecten zoals hiervoor zijn omschreven en starten daarnaast vanaf januari 2019 met het onderzoeken en beoordelen van de andere adressen die een hoge prioritering hebben. Zodra de uitkomsten van de beoordeling bekend zijn en er maatregelen nodig blijken te zijn, zullen die in overleg met de eigenaar direct uitgevoerd worden. Er wordt dan ook steeds met een van tevoren vastgesteld cluster gewerkt. Hierdoor wordt voorkomen dat er een lange tijdsduur is tussen het onderzoek, de beoordeling en de uitvoering.

Zodra de adressen met een hoge prioritering gereed zijn, wordt gestart met adressen die een lage prioritering hebben.

In het LPA zijn drie fasen onderscheiden.

Fase 1 betreft de projecten die we in de eerste helft van 2019 een doorstart krijgen dan wel worden opgestart. Het gaat hierbij dan om de projecten die in een vergevorderd stadium zijn en waar concrete afspraken met bewoners en/of eigenaren zijn gemaakt. Daarnaast gaan we verder met de groep woningen waar op basis van de risicogestuurde aanpak Tevens worden hier de projecten die uit de risicosystematiek naar voren zijn gekomen met een hoge prioriteit.

Fase 2 zijn de projecten opgenomen die uit een prioritering hebben gekregen op basis van licht risicoprofiel en die zich verspreid over de dorpen bevinden. Daarnaast willen we een pilot in de stad starten met de typologie aanpak. We verwachten met de projecten uit fase 2 een start te kunnen maken in de tweede helft van 2019 en begin 2020.

Fase 3 zijn alle overige projecten opgenomen. Hierin zitten voornamelijk de nog op te starten onderzoeken in de stad. Aan de hand van de pilot in fase 2 kunnen we de omvang en de doorstroom beter bepalen. We hopen ergens in 2020 te kunnen starten met de fase 3 projecten.

Communicatie

Rondom uitvoeringsplan en plan van aanpak

NCG stuurt begin december een brief aan alle bewoners die in de prioritering zijn opgenomen en die in de batches zitten. Daarnaast zal zij rondom de publicatie van haar plan van aanpak (kaderplan) een algemeen persbericht doen uitgaan.

De gemeente zal in samenspraak met NCG een algemeen persbericht versturen over het uitvoeringsplan. Tevens zal de laatste editie van de Moi in het teken staan van het Uitvoeringsplan. Daarnaast zal het plan van aanpak en het uitvoeringsplan op de websites van beide organisaties worden geplaatst. Hierbij zal ook vraag & antwoord-lijst worden gemaakt.

Vooraf en tijdens uitvoering

2 maanden voorafgaand aan de onderzoeken en woningopnames krijgen de desbetreffende bewoners een brief met uitnodiging voor een informatieavond. In sommige gevallen worden eigenaren individueel benaderd.

De brieven en uitnodiging informatieavond zullen ook te vinden zijn op de desbetreffende wijkwebsites en wijkkranten.

Zodra de onderzoeksresultaten van de adressen bekend zijn, zullen deze gedeeld worden met de eigenaren en worden indien nodig vervolgspraken gemaakt.

Algemeen

In de wijken waar de uitvoering gestart is zal een team van NCG met bewonersbegeleiders actief zijn. Zij zijn het eerste aanspreekpunt over de uitvoering van de onderzoeken. Op vaste tijden kunnen bewoners laagdrempelig binnen lopen.

Daarnaast bereiden we een aantal informatiefolders voor.

Rolverdeling

Eigenaren en bewoners

De eigenaren bepalen of en wat er met hun woning gebeurt. Dit betekent dat zij bepalen of zij een rol willen hebben in de uitvoering van het plan. De eigenaar kan dan ook aangeven geen onderzoek te willen dan wel geen maatregelen om hun woning meer aardbevingsbestendig te maken.

Uitvoering van het plan gaat dus altijd in overeenstemming met de eigenaar.

Bij huurwoningen is de eigenaar niet dezelfde als de bewoner. Een deel van de woningen in het uitvoeringsplan zijn eigendom van een woningbouwcorporatie. In overleg met hen wordt bepaald op welke manier zij een rol willen hebben in de uitvoering. Daarnaast worden afspraken gemaakt over de wijze van communiceren met haar bewoners.

Nationaal Coördinator Groningen

Is de opdrachtgever van dit plan en verantwoordelijk voor een goede en zorgvuldige uitvoering. NCG zorgt samen met de gemeente voor de communicatie met de bewoners. Naast brieven en informatie heeft zij een team bewonersbegeleiders beschikbaar die bewoners tijdens de uitvoering van het plan bijstaan.

Centrum Veilig Wonen

Is de organisatie die vooralsnog de daadwerkelijke uitvoering van de onderzoeken en eventuele versterkingsmaatregelen ter hand neemt. Aansturing van het CVW gebeurt nu al door de NCG, echter onder formeel opdrachtgeverschap van NAM. De minister heeft toegezegd dat de NAM geheel uit het systeem van versterking (en onderzoeken) gaat. In de loop van volgend jaar wordt de daadwerkelijke uitvoering bij een nog nader te bepalen publieke organisatie belegd.

Gemeente

Geeft goedkeuring aan de uitvoering. Via de lokale stuurgroep bepaalt zij mede de volgorde van uitvoering. De gemeente ziet toe en denkt mee over een zorgvuldige communicatie richting haar bewoners. Zij is tevens verantwoordelijk voor afstemming van haar eigen activiteiten met de uitvoering van dit plan.